

State of the Art, Gap of Knowledge, and Trends of Publications in Behavioral Science: A Content Analysis of Articles published in the Journal of Behavioral Science¹

Narisara Peungposop²

Abstract

The Journal of Behavioral Science is an academic publication that has published for more than 20 years. It has a long history, though, there is a lack of review and categorized information regarding the content of behavioral science published in it. This research aimed to synthesize and present the state of art behavioral science research. The process included all the 147 research articles published since 1994 till 2014 (a period of 20 years) that were included and analyzed. The technique of qualitative content analysis was used. Three mains research findings revealed namely, the status of the research articles, the gaps in research, and the trends of publication in behavioral science. Based on these findings it is recommended that it would be beneficial for the Behavioral Science Research Institute as the center of academic publication to enhance the quality of journal and move forward to ASEAN Citation Index (ACI) in the future.

Keywords: research synthesis, content analysis, journal of behavioral science

---

¹ Research Article

² Assistant Professor in Behavioral Research Institute, Srinakharinwirot University

สถานภาพ ช่องว่างความรู้ และทิศทางของบทความวิจัยด้านพฤติกรรมศาสตร์: การสังเคราะห์บทความวิจัยในวารสารพฤติกรรมศาสตร์¹

นริศรา พึ่งโพธิ์สม²

บทคัดย่อ

วารสารพฤติกรรมศาสตร์เป็นวารสารทางวิชาการที่เผยแพร่มาแล้ว 2 ทศวรรษแล้ว แต่ยังขาดการประมวลจัดหมวดหมู่ความรู้ด้านพฤติกรรมศาสตร์ การวิจัยครั้งนี้จึงมีจุดประสงค์เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้ด้านพฤติกรรมศาสตร์จากบทความวิจัยที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารพฤติกรรมศาสตร์ในช่วงเวลา 20 ปีที่ผ่านมา นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2537 ถึง พ.ศ.2557 จำนวน 147 เรื่อง โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการสังเคราะห์ให้องค์ความรู้ 3 ประเด็น คือ สถานภาพของบทความวิจัยด้านพฤติกรรมศาสตร์ ช่องว่างความรู้ของบทความวิจัยด้านพฤติกรรมศาสตร์ และทิศทางของบทความวิจัยด้านพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งข้อค้นพบจากการสังเคราะห์จะทำให้สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ในฐานะหน่วยงานเผยแพร่ผลงานวิชาการทางพฤติกรรมศาสตร์เห็นทิศทางและแนวโน้มของการวิจัยเพื่อพัฒนาวารสารพฤติกรรมศาสตร์ให้เข้าสู่ฐานข้อมูล ASEAN Citation Index (ACI) ต่อไป

คำสำคัญ: การสังเคราะห์งานวิจัย การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา วารสารพฤติกรรมศาสตร์

---

¹ บทความวิจัย เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยการสังเคราะห์องค์ความรู้ทางพฤติกรรมศาสตร์จากวารสารพฤติกรรมศาสตร์

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งได้รับทุนงบประมาณรายได้ของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ ปีงบประมาณ 2558

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทนำ

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นสถาบันการศึกษาที่มุ่งผลิตบัณฑิตให้เป็นนักวิจัยและนักพัฒนาระดับผู้นำที่บูรณาการองค์ความรู้ทางพฤติกรรมศาสตร์และวิธีวิทยาการวิจัย เพียบพร้อมด้วยคุณธรรมจริยธรรมเพื่อประยุกต์สู่การพัฒนาคุณภาพบุคคลและสังคมอย่างยั่งยืน โดยมีแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2560 ที่มุ่งสร้างงานวิจัยและองค์ความรู้ทางพฤติกรรมศาสตร์และงานวิจัยในสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งมีพันธกิจสำคัญที่ผลิตผลงานวิจัยและรวบรวม คัดสรร ตลอดจนวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากงานวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ให้สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในเชิงนโยบายต่อสาธารณะและประชาชนทั่วไป พร้อมเผยแพร่ผลงานวิจัยและองค์ความรู้สู่วงวิชาการระดับชาติและสากล จากประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการวิจัยและพันธกิจหลักของสถาบันฯ ส่งผลให้สถาบันฯ ดำเนินโครงการจัดทำบทความหรือผลิตสารสนเทศเพื่อเผยแพร่แก่บุคคลทั่วไปด้วยการผลิตวารสารฉบับภาษาไทยจำนวน 2 วารสาร ได้แก่ วารสารพฤติกรรมศาสตร์ วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา และวารสารฉบับภาษาอังกฤษ จำนวน 1 วารสาร คือ International Journal of Behavioral Science ซึ่งวารสารของสถาบันฯ ทั้ง 3 เล่ม ได้รับการประเมินและผ่านการรองรับคุณภาพจาก TCI ให้อยู่ในฐานข้อมูลกลุ่ม 1 และกำลังพิจารณาเลือกเข้าสู่ฐานข้อมูล ASEAN Citation Index (ACI) ต่อไป ในขณะที่เดียวกัน International Journal of Behavioral Science เพิ่งได้รับคัดเลือกด้วยวิธีพิเศษเพื่อเข้าสู่ฐาน Scopus สำหรับวารสารพฤติกรรมศาสตร์เริ่มเผยแพร่บทความทางพฤติกรรมศาสตร์นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 จนกระทั่งปัจจุบันก้าวเข้าสู่ปีที่ 21 เป็นเวทีส่งเสริมให้นักวิชาการได้นำเสนอผลงานทางวิชาการ โดยเฉพาะผลงานด้านพฤติกรรมศาสตร์ที่มีเป้าหมายนำองค์ความรู้ทางพฤติกรรมศาสตร์ และศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการพัฒนาคนและสังคมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และได้รับการยอมรับในวงการวารสารด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ว่าเป็นวารสารที่มีคุณภาพและมีค่า Impact Factor สูงเป็นอันดับต้นของประเทศไทย เนื่องจากมีการระดมการคัดเลือกงานวิจัยที่เข้มข้นและบทความผ่านการควบคุมจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ รวมทั้งยึดหลักการผลิตและจัดทำตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย ดังนั้น นักวิจัยสาขาสังคมศาสตร์ในประเทศไทย จึงให้ความสนใจนำบทความมาตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารพฤติกรรมศาสตร์เป็นจำนวนมาก จากสถิติจำนวนผู้สมัครบทความที่สนใจนำบทความมาตีพิมพ์ พบว่า มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนทำให้วารสารพฤติกรรมศาสตร์กำหนดออกวารสารเพิ่มจาก 1 ฉบับต่อปี เป็น 2 ฉบับต่อปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 และพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งปัจจุบันวารสารพฤติกรรมศาสตร์ได้ผลิตสู่สาธารณะทั้งแบบรูปเล่มและในระบบออนไลน์ จำนวน 245 บทความ ภายในช่วงเวลากว่า 2 ทศวรรษ

ถึงแม้ว่าสถาบันฯ จะเผยแพร่บทความด้านพฤติกรรมศาสตร์มากกว่า 2 ทศวรรษแล้ว แต่ยังไม่มีการประมวลจัดหมวดหมู่ความรู้ด้านพฤติกรรมศาสตร์ ทำให้องค์ความรู้ด้านพฤติกรรมศาสตร์ยังกระจัดกระจาย และผลงานวิจัยขาดความต่อเนื่อง จึงไม่สามารถมองเห็นช่องว่างที่ขาดหาย ทั้งนี้การสังเคราะห์งานวิจัยสามารถนำมาใช้เป็นเทคนิควิธีการวิจัยและเครื่องมือที่ช่วยรวบรวมความรู้ที่ถูกสร้างขึ้นในอดีตและปัจจุบัน ทำให้ได้เป็นองค์ความรู้ต่อยอดในอนาคต อีกทั้งนักวิจัยรุ่นต่อ ๆ มาสามารถนำผลการสังเคราะห์งานวิจัยมาใช้เป็นฐานเพื่อต่อยอดองค์ความรู้ใหม่ได้ โดยไม่ต้องเสียเวลาค้นคว้าและรวบรวมเป็นเวลานาน ยิ่งในปัจจุบันมีปริมาณงานวิจัย

ที่เพิ่มมากขึ้น ประกอบกับมีระบบสารสนเทศทางคอมพิวเตอร์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่สามารถสืบค้นข้อมูลได้อย่างสะดวก ทำให้เอื้อต่อผู้วิจัยที่จะรวบรวมรายงานการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยตามที่ต้องการ แม้นักวิจัยจะไม่ได้มีวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยเพื่อการสังเคราะห์งานวิจัยโดยเฉพาะ แต่ถึงอย่างนั้นนักวิจัยจำเป็นต้องรวบรวมและประมวลความรู้ที่ได้จากการอ่านผลการวิจัยหลาย ๆ เรื่องเข้าด้วยกัน ซึ่งก็ถือว่าเป็นการสังเคราะห์องค์ความรู้รูปแบบหนึ่ง หรือเรียกว่า บทสังเคราะห์งานวิจัย (Research Review) ที่ผู้วิจัยต้องกระทำอยู่แล้วในฐานะเป็นกระบวนการหนึ่งของการวิจัย ส่วนการใช้การสังเคราะห์งานวิจัยในฐานะวิธีวิทยาการวิจัยที่เป็นงานวิจัยเสร็จสมบูรณ์ในตัว ผลจากการสังเคราะห์งานวิจัยในลักษณะนี้จะเป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการที่สามารถนำข้อสรุปไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง เมื่อการสังเคราะห์งานวิจัยเป็นสิ่งสำคัญที่นักวิจัยควรตระหนักและให้ความสำคัญในการลงมือปฏิบัติเป็นลำดับแรก ดังนั้น นักวิจัยจึงควรสังเคราะห์เนื้อหาทั้งในเชิงทฤษฎี เชิงวิธีวิทยาการวิจัย และผลการวิจัยเพื่อให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับประเด็นที่ศึกษาอย่างลุ่มลึก (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น การวิจัยครั้งนี้มุ่งให้ความสำคัญกับการสังเคราะห์องค์ความรู้ด้านพฤติกรรมศาสตร์จากบทความวิจัยที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารพฤติกรรมศาสตร์ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยหวังว่าผลการสังเคราะห์จะใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานที่รวบรวมประเด็นการศึกษาด้านพฤติกรรมศาสตร์ แบบแผนการศึกษา ข้อค้นพบจากการสังเคราะห์จะทำให้สถาบันฯ เห็นทิศทางและแนวโน้มของการวิจัยเพื่อพัฒนาวารสารพฤติกรรมศาสตร์ให้เข้าสู่ฐานข้อมูล ASEAN Citation Index (ACI) ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์ความรู้จากบทความวิจัยในวารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อตอบปัญหาการวิจัยที่ว่าสถานภาพของบทความวิจัยที่เผยแพร่ในวารสารพฤติกรรมศาสตร์มีลักษณะอย่างไร และอะไรคือช่องว่างความรู้ของบทความวิจัยที่ควรต่อยอด และทิศทางของบทความวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ควรเป็นอย่างไร

การประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนนี้เป็นการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยแบ่งการทบทวนออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการทบทวนเอกสารเรื่องการสังเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและวิธีการสังเคราะห์เชิงเนื้อหา ส่วนที่สองเป็นการสรุปองค์ความรู้จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในอดีตเพื่อให้เห็นสถานภาพของงานวิจัยเชิงสังเคราะห์ความรู้จากวารสารวิชาการ และส่วนที่ 3 เป็นการนำเสนอกรอบแนวคิดของการสังเคราะห์บทความวิจัย

ส่วนที่ 1 ความสำคัญ ความหมาย และวิธีการสังเคราะห์งานวิจัย

ความสำคัญ: การสังเคราะห์งานวิจัยมีความสำคัญ เนื่องจากความรู้ที่ถูกสร้างขึ้นทั้งในอดีตและปัจจุบันมีคุณค่าในฐานะที่เป็นฐานองค์ความรู้ต่อยอดในอนาคต หากงานวิจัยในอดีตถูกรวบรวมอย่างเป็นระบบ นักวิจัยรุ่นต่อ ๆ มาสามารถนำผลการสังเคราะห์งานวิจัยมาใช้เป็นฐานเพื่อต่อยอดองค์ความรู้ใหม่ได้ โดยไม่ต้องเสียเวลา

ค้นคว้าและรวบรวมเป็นเวลานาน แม้นักวิจัยจะไม่ได้มีวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยเพื่อการสังเคราะห์งานวิจัย โดยเฉพาะ แต่ถึงอย่างไรนักวิจัยจำเป็นต้องรวบรวมและประมวลความรู้ที่ได้จากการอ่านผลการวิจัยหลาย ๆ เรื่อง เข้าด้วยกัน ซึ่งก็ถือว่าการสังเคราะห์องค์ความรู้รูปแบบหนึ่ง หรือเรียกว่า การปริทัศน์งานวิจัย (Research Review) ที่ผู้วิจัยต้องกระทำอยู่แล้วในฐานะเป็นกระบวนการหนึ่งของการวิจัย ส่วนการใช้การสังเคราะห์งานวิจัย ในฐานะวิธีวิทยาการวิจัยที่เป็นงานวิจัยเสร็จสมบูรณ์ในตัว ผลจากการสังเคราะห์งานวิจัยในลักษณะนี้จะเป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการที่สามารถนำข้อสรุปไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง เมื่อการสังเคราะห์งานวิจัยเป็นสิ่งสำคัญที่นักวิจัยควรตระหนักและให้ความสำคัญในการลงมือปฏิบัติเป็นลำดับแรก ดังนั้น นักวิจัยจึงควรสังเคราะห์เนื้อหาทั้งในเชิงทฤษฎี เชิงวิธีวิทยาการวิจัย และผลการวิจัย เพื่อให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับประเด็นที่ศึกษาอย่างลุ่มลึก

ความหมาย: สำหรับวิธีการวิเคราะห์เพื่อสังเคราะห์ผลการวิจัยที่ใช้กันอย่างแพร่หลายสามารถทำได้ 2 วิธี คือ การวิเคราะห์เชิงคุณภาพเพื่อสังเคราะห์ผลการวิจัย และการวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่อสังเคราะห์ผลการวิจัย แต่ในที่นี้จะอธิบายเฉพาะการวิเคราะห์เชิงคุณภาพเพื่อสังเคราะห์ผลการวิจัย เนื่องจากบทความนี้ใช้วิธีนี้เป็นแนวทางในการสังเคราะห์ การวิเคราะห์เชิงคุณภาพเพื่อสังเคราะห์ผลการวิจัยเป็นการบรรยายสรุปผลการสังเคราะห์ผลการวิจัย โดยผู้วิจัยสรุปประเด็นหลักของผลการวิจัยแต่ละเรื่อง และบรรยายให้เห็นความสัมพันธ์และความขัดแย้งระหว่างผลการวิจัยเหล่านั้น สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ซึ่งเป็นเทคนิควิจัยที่บรรยายเนื้อหาของข้อความหรือเอกสารโดยใช้วิธีการเชิงปริมาณอย่างเป็นระบบ โดยมีลักษณะของวิธีการ 3 อย่าง คือ ความเป็นระบบโดยเจตนาโดยง่าย ประโยค หรือใจความ ความเป็นวัตถุวิสัย (Objectivity) โดยที่ไม่มีความรู้สึกของผู้วิจัยเข้าไปเกี่ยวข้อง และอิงกรอบแนวคิดทฤษฎี (สุภางค์ จันทวานิช, 2531)

วิธีการสังเคราะห์งานวิจัย: ขั้นตอนในการวิเคราะห์เนื้อหา สุภางค์ จันทวานิช (2531) สรุปไว้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นแรก การกำหนดขอบเขตในการคัดเลือกเอกสารและหัวข้อที่จะทำการวิเคราะห์ เพื่อใช้ในการคัดเลือกข้อมูล ขั้นที่สอง การวางเค้าโครงของข้อมูลหรือการจัดหมวดหมู่หรือประเภท (Categories) ของข้อมูล โดยคัดเลือกจากรายชื่อหรือข้อความในเอกสารที่จะนำมาวิเคราะห์ ขั้นที่สาม ผู้วิจัยต้องคำนึงถึงบริบทของข้อมูล เพื่อใช้ในการบรรยายคุณลักษณะเฉพาะของเนื้อหาเชื่อมโยงไปสู่บริบทของข้อมูล รวมถึงกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เหมาะสม จะทำให้การวิเคราะห์ข้อมูลมีความกว้างขึ้นและนำไปสู่การอ้างอิงกับข้อมูลอื่นได้ ขั้นที่สี่ การวิเคราะห์เนื้อหาจะทำกับข้อมูลของเนื้อหางานวิจัย ส่วนการตีความกับเนื้อหาที่ซ่อนอยู่จะทำภายหลังที่ผู้วิจัยสรุปข้อมูลแล้ว และขั้นสุดท้าย มี 2 แนวความคิด คือ นักวิจัยเชิงปริมาณเห็นว่าการวิเคราะห์เนื้อหาทั้ง 4 ขั้นตอนทำให้ผู้วิจัยสามารถลงมือสรุปข้อมูลได้อย่างแม่นยำ และนำข้อมูลไปอ้างอิงกับประชากรทั้งหมดได้ แต่ความถี่ของข้อมูลไม่ได้แสดงถึงความสำคัญของข้อมูล ดังนั้นการตีความสำคัญของสาระของตัวบทอาจใช้วิธีสรุปใจความได้ดีกว่าการวัดความถี่ของคำก็ได้

ส่วนที่ 2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสังเคราะห์บทความจากวารสาร พบว่า ในช่วง 6 ปีที่ผ่านมา มีนักวิชาการที่สังเคราะห์บทความจากวารสารนานาชาติ 5 สาขา คือ วารสารด้านจิตวิทยาการให้คำปรึกษา (Journal of Counseling Psychology) วารสารด้านการสื่อสารสุขภาพ (Journal of Health Communication) วารสารด้านบรรณารักษ์และสารสนเทศ (Library and Information Science) วารสารด้านพยาบาลศาสตร์ (Nursing Journal) และวารสารพฤติกรรมศาสตร์ฉบับภาษาอังกฤษ (International Journal of Behavioral Science) เมื่อพิจารณาสาระสำคัญของการสังเคราะห์สามารถสรุปได้ 4 ประเด็น ได้แก่ ขอบเขตด้านเวลาของการสังเคราะห์ จุดประสงค์ของการสังเคราะห์ วิธีการสังเคราะห์ และ ประเด็นการสังเคราะห์ สรุปได้ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ขอบเขตด้านเวลา พบว่า มี 4 ช่วงเวลาที่สังเคราะห์ คือ 1) สังเคราะห์วารสารที่เผยแพร่ในปีใดปีหนึ่ง (Walia & Kaur, 2012) 2) สังเคราะห์วารสารที่เผยแพร่มาแล้วเป็นเวลาสองปีย้อนหลัง (Davies, 2012) 3) สังเคราะห์วารสารที่เผยแพร่มาแล้วเป็นเวลา 9 ปีย้อนหลัง (Mohan, Peungposop & Junprasert, 2016) และ 4) สังเคราะห์วารสารที่เผยแพร่มาแล้วเป็นเวลา 10 ปีย้อนหลัง (Walter, Eric & Rebecca, 2010; Samantha et al., 2013; Tahamtan et al., 2014)

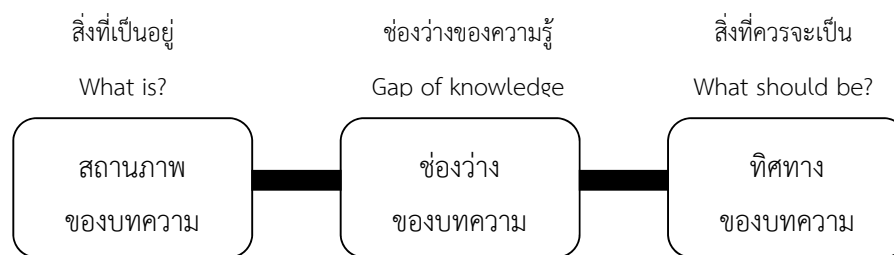
ประเด็นที่ 2 จุดประสงค์ของการสังเคราะห์ พบว่ามี 2 ประการ คือ ประการแรก เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาของบทความหรือศึกษาลักษณะต่าง ๆ ของบทความ (Walter, Eric & Rebecca, 2010; Samantha et al., 2013; Davies, 2012; Walia & Kaur, 2012; Tahamtan et al., 2014; Mohan, Peungposop, Junprasert, 2016) และประการที่สอง เพื่อเปรียบเทียบเนื้อหาของบทความจำแนกตามวารสาร (Samantha et al., 2013)

ประเด็นที่ 3 ประเด็นของการสังเคราะห์ พบว่า มี 2 ประเด็นหลัก คือ 1) ข้อมูลด้านผู้แต่งบทความ เช่น จำนวนของผู้แต่ง สาขาวิชาของผู้แต่ง หน่วยงานต้นสังกัดของผู้แต่ง ประเทศของผู้แต่ง และแหล่งทุนของผู้แต่ง (Walter, Eric & Rebecca, 2010; Davies, 2012; Mohan, Peungposop & Junprasert, 2016) และ 2) ข้อมูลด้านวิธีการวิจัย เช่น หัวข้อหรือประเด็นที่ศึกษา (Samantha et al., 2013; Walia & Kaur, 2012; Tahamtan et al., 2014) ลักษณะของกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา (Walter, Eric & Rebecca, 2010; Walia & Kaur (2012) แนวคิดทฤษฎี (Samantha et al., 2013) แบบแผนการวิจัยที่ใช้ (Davies, 2012; Tahamtan et al., 2014; Mohan, Peungposop & Junprasert, 2016) และวิธีการดำเนินการวิจัย (Davies, 2012; Samantha et al., 2013; Tahamtan et al., 2014; Mohan, Peungposop & Junprasert, 2016)

และประเด็นสุดท้าย วิธีการสังเคราะห์ พบว่า มีวิธีการสังเคราะห์ 2 แบบ คือ 1) การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ (Walter, Eric, & Rebecca, 2010; Samantha et al., 2013; Davies, 2012; Walia & Kaur, 2012) และ 2) การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาด้วยวิธีการเชิงปริมาณ (Tahamtan et al., 2014; Mohan, Peungposop, & Junprasert, 2016)

ส่วนที่ 3 กรอบแนวคิดของการสังเคราะห์บทความวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการสังเคราะห์ความรู้จากบทความวิจัยในวารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อตอบปัญหาการวิจัยที่ว่าสถานภาพของบทความวิจัยที่เผยแพร่ในวารสารพฤติกรรมศาสตร์มีลักษณะอย่างไร และอะไรคือช่องว่างความรู้ของบทความวิจัยที่ควรต่อยอด และทิศทางของบทความวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ควรเป็นอย่างไร ผู้วิจัยออกแบบการวิจัยโดยใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ซึ่งเป็นเทคนิควิจัยที่บรรยายเนื้อหาของข้อความหรือเอกสารโดยใช้วิธีการเชิงปริมาณอย่างเป็นระบบจากการแจกแจงนับถ้อยคำ ประโยคหรือใจความ จากจุดประสงค์การวิจัยและวิธีการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดของการสังเคราะห์บทความวิจัยได้ดังแผนภาพ 1

แผนภาพ 1 กรอบแนวคิดของการสังเคราะห์บทความวิจัย

วิธีการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัย ถือเป็นวิธีการศึกษาตามระเบียบวิธีทางวิทยาศาสตร์รูปแบบหนึ่งที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อตอบปัญหาจากการรวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับประเด็นที่สนใจหลาย ๆ เรื่องมาวิเคราะห์และนำเสนอเป็นข้อสรุปอย่างมีระบบเพื่อให้ได้คำตอบปัญหาวิจัยตามที่ต้องการ ผู้วิจัยกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ คือ บทความทุกประเภทที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารพฤติกรรมศาสตร์ ตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ถึงฉบับปีที่ 20 (พ.ศ.2537-2557) ซึ่งจากการสืบค้นข้อมูลพบว่าในช่วงระยะเวลาดังกล่าวมีจำนวนวารสารทั้งสิ้น 25 ฉบับ มีบทความจำนวน 245 เรื่อง สำหรับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ คือ บทความวิจัยที่เผยแพร่ในวารสารพฤติกรรมศาสตร์ ตั้งแต่ฉบับปีที่ 1 ถึงฉบับปีที่ 20 (พ.ศ. 2537-2557) ซึ่งมีจำนวนบทความทั้งสิ้น 147 เรื่อง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

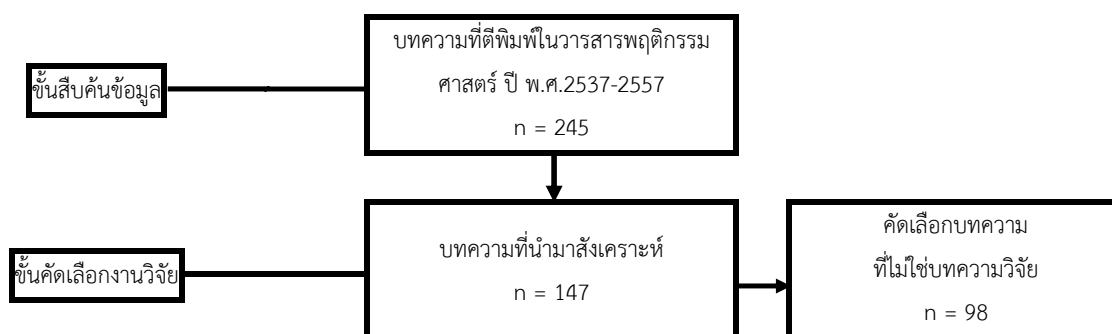
ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและทีมผู้ช่วยวิจัยที่ได้รับการฝึกอบรมด้านการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี โดยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังแผนภาพ 2 ประกอบด้วยขั้นสืบค้นข้อมูล และขั้นคัดเลือกงานวิจัย ดังนี้

ขั้นสืบค้นข้อมูล

ในขั้นตอนแรกเริ่มจากสืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์วารสารพฤติกรรมศาสตร์ของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ (http://bsris.swu.ac.th/journal/index_thai.html) โดยดาวน์โหลดบทความที่เผยแพร่ในวารสารพฤติกรรมศาสตร์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 ถึง พ.ศ. 2557 จากนั้นทำบัญชีรายชื่อบทความทั้งหมดจำแนกตามปี พ.ศ. และฉบับที่เพื่อนำมาใช้ในขั้นตอนการคัดเลือกงานวิจัยต่อไป ซึ่งในขั้นตอนนี้รวบรวมบทความได้ทั้งหมดจำนวน 245 เรื่อง

ขั้นคัดเลือกงานวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์คัดเลือกเพียง 1 ข้อคือ เป็นบทความวิจัย พบว่า มีบทความวิจัยที่นำมาสังเคราะห์เชิงเนื้อหาได้จำนวน 147 เรื่อง

แผนภาพ 2 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบบันทึกข้อมูลการสังเคราะห์งานวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามจุดมุ่งหมายของการสังเคราะห์ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของบทความวิจัย ประกอบด้วย ชื่อบทความวิจัย ชื่อผู้วิจัย สาขาของผู้วิจัย ปีที่พิมพ์ หน่วยงานต้นสังกัดของผู้วิจัย และส่วนที่ 2 รายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อหาของบทความวิจัย ประกอบด้วย วัตถุประสงค์งานวิจัย ลักษณะของตัวแปรอิสระที่ศึกษา ลักษณะของตัวแปรตามที่ศึกษา ประเภทงานวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งนี้ได้ผ่านการพิจารณาให้ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปทดลองใช้เก็บข้อมูลกับบทความวิจัยจำนวน 10 เรื่อง หลังจากนั้นจึงปรับแก้ไขอีกครั้งก่อนที่จะเก็บข้อมูลจริง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาเพื่อสรุปสาระสำคัญของงานวิจัยด้วยการพรรณนาด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และร้อยละ สำหรับการนำเสนอผลการวิจัย ได้จำแนกข้อมูลตามช่วงเวลาของการเผยแพร่ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ช่วงระยะเวลา คือ ระยะเริ่มต้น (ปี พ.ศ. 2537-2546) ระยะกลาง (ปี พ.ศ. 2547-2556) และระยะปัจจุบัน (ปี พ.ศ. 2557)

ผลการศึกษา

การนำเสนอผลการวิจัยในส่วนนี้ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของบทความวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ ส่วนที่ 2 สถานภาพของบทความวิจัยด้านพฤติกรรมศาสตร์ ส่วนที่ 3 ช่องว่างของบทความวิจัยด้านพฤติกรรมศาสตร์ และส่วนสุดท้าย ทิศทางของบทความวิจัยด้านพฤติกรรมศาสตร์ ข้อค้นพบในแต่ละส่วนมีสาระสำคัญดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของบทความวิจัยที่นำมาสังเคราะห์

บทความวิจัยที่เผยแพร่ในช่วงเวลา 20 ปีที่ผ่านมา นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 ถึง พ.ศ. 2557 มีจำนวนทั้งสิ้น 147 เรื่อง แบ่งเป็นฉบับที่ 1 จำนวน 107 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 72.8 ส่วนฉบับที่ 2 มีจำนวน 40 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 27.2 เมื่อพิจารณาจำนวนหน้าที่ตีพิมพ์ พบว่า มีจำนวนหน้าเฉลี่ยประมาณ 17 หน้า จำนวนหน้าน้อยที่สุดมีเพียง 5 หน้า และจำนวนหน้ามากที่สุด มีสูงถึง 41 หน้า

ส่วนที่ 2 สถานภาพของบทความวิจัยด้านพฤติกรรมศาสตร์

บทความวิจัยที่เผยแพร่ในวารสารพฤติกรรมศาสตร์ในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา มีลักษณะด้านผู้นิพนธ์บทความสรุปได้ดังตาราง 1 และลักษณะด้านการวิจัย สรุปได้ดังตาราง 2 ซึ่งมีสาระสำคัญพอสังเขปดังนี้

ลักษณะด้านผู้นิพนธ์บทความ

ลักษณะด้านผู้นิพนธ์บทความ ประกอบด้วย สถานภาพ จำนวนผู้แต่ง สาขาวิชา และหน่วยงานของผู้ตีพิมพ์ พบว่า ผู้นิพนธ์หลักของบทความมากกว่าครึ่งเป็นอาจารย์ (ร้อยละ 55.8) มาจากหลากหลายกลุ่มสาขาทั้งสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ซึ่งส่วนใหญ่สังกัดอยู่ในกลุ่มพฤติกรรมศาสตร์เป็นสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 67.3) มีผู้แต่งร่วมอยู่ระหว่าง 2-3 คน (ร้อยละ 38.1) และเป็นผู้แต่งที่สังกัดภายในมหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ (ร้อยละ 67.3)

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของบทความวิจัยในมิติลักษณะด้านผู้นิพนธ์บทความ จำแนกตามช่วงปีที่เผยแพร่

ลักษณะของบทความด้านผู้นิพนธ์บทความ		2537-2546	2547-2556	2557	รวม
สถานภาพของผู้ตีพิมพ์	นิสิต	3 (3.7)	49 (48.0)	9 (50.0)	59 (40.1)
	อาจารย์	23 (85.2)	50 (49.2)	9 (50.0)	82 (55.8)
	นักวิจัย	2 (7.4)	2 (2.0)	0 (0.0)	4 (2.7)
	ไม่ระบุ	1 (3.7)	1 (1.0)	0 (0.0)	2 (1.4)
จำนวนผู้ตีพิมพ์	1 คน	11 (40.7)	34 (33.3)	4 (22.2)	49 (33.3)
	2-3 คน	14 (51.9)	33 (32.4)	9 (50.0)	56 (38.1)
	≥ 3 คน	2 (7.4)	35 (34.3)	5 (27.8)	42 (28.6)
สาขาวิชาของผู้ตีพิมพ์	พฤติกรรมศาสตร์	25 (92.6)	66 (64.7)	8 (44.4)	99 (67.3)
	จิตวิทยา	0 (0.0)	8 (7.8)	3 (16.7)	11 (7.5)
	ศึกษาศาสตร์	0 (0.0)	8 (7.8)	1 (5.6)	9 (6.1)

ลักษณะของบทความด้านผู้นิพนธ์บทความ	2537-2546	2547-2556	2557	รวม
มนุษยศาสตร์	0 (0.0)	2 (2.0)	0 (0.0)	2 (2.0)
สาธารณสุขศาสตร์	0 (0.0)	3 (2.9)	1 (5.6)	4 (2.7)
อื่น ๆ	2 (7.4)	15 (14.7)	5 (27.8)	22 (15.0)
หน่วยงานของผู้ตีพิมพ์				
ภายใน มศว	24 (88.9)	65 (63.7)	10 (55.6)	99 (67.3)
ภายนอก มศว	3 (11.1)	37 (36.3)	8 (44.4)	48 (32.7)

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของบทความวิจัยในมิติลักษณะด้านการวิจัย จำแนกตามช่วงปีพิมพ์ที่เผยแพร่

ลักษณะของบทความด้านการวิจัย	2537-2546	2547-2556	2557	รวม
แบบแผนการวิจัย				
เชิงปริมาณ (ไม่รวมทดลอง)	18 (66.7)	56 (54.9)	6 (33.3)	80 (54.4)
เชิงทดลอง	5 (18.5)	13 (12.7)	3 (16.7)	21 (14.3)
เชิงผสมวิธี	1 (3.7)	12 (11.8)	4 (22.2)	17 (11.6)
เชิงคุณภาพ	0 (0.0)	11 (10.8)	1 (5.6)	12 (8.2)
วิจัยและพัฒนา	1 (3.7)	4 (3.9)	2 (11.1)	7 (4.8)
เชิงประเมิน	0 (0.0)	3 (2.9)	0 (0.0)	3 (2.0)
จุดประสงค์การวิจัย*				
อธิบายและสำรวจ	9 (33.3)	48 (47.1)	17 (94.4)	74 (50.3)
หาความสัมพันธ์	15 (55.6)	51 (50.2)	3 (16.7)	69 (46.9)
เปรียบเทียบ	11 (40.7)	36 (35.3)	4 (22.2)	51 (34.7)
ค้นหาตัวทำนาย	7 (25.9)	22 (21.6)	1 (5.6)	30 (20.4)
สร้างและพัฒนาเครื่องมือ	2 (7.4)	13 (12.7)	3 (16.7)	18 (12.2)
ทำความเข้าใจสถานการณ์	0 (0.0)	10 (9.8)	0 (0.0)	10 (6.8)
ประเมิน	0 (0.0)	7 (6.9)	2 (11.1)	9 (6.1)
ศึกษากระบวนการ	0 (0.0)	8 (7.8)	0 (0.0)	8 (5.4)
ศึกษาเงื่อนไขและสาเหตุ	0 (0.0)	3 (2.9)	0 (0.0)	3 (2.0)
การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง				
มีการทบทวน	8 (29.6)	53 (52.0)	15 (83.3)	76 (51.7)
ไม่มีการทบทวน	19 (70.4)	49 (48.0)	3 (16.7)	71 (48.3)
กรอบแนวคิดที่ศึกษา				
ประยุกต์มาจาก 1 แนวคิดทฤษฎี	8 (29.6)	42 (41.2)	8 (44.4)	58 (39.5)
ประยุกต์มาจากมากกว่า 1 แนวคิดทฤษฎี	1 (3.7)	32 (31.4)	9 (50.0)	42 (28.6)
ไม่ระบุการประยุกต์ใช้	18 (66.7)	28 (27.5)	1 (5.6)	47 (32.0)
สมมติฐานการวิจัย				
สมมติฐานมาจากการทบทวนเอกสาร	6 (22.2)	51 (50.0)	6 (33.3)	63 (42.9)
สมมติฐานไม่ได้มาจากการทบทวนเอกสาร	5 (18.5)	7 (6.9)	1 (5.6)	13 (8.8)
ไม่ระบุสมมติฐานการวิจัย	16 (59.3)	44 (43.1)	11 (61.1)	71 (48.3)

ลักษณะของบทความด้านการวิจัย		2537-2546	2547-2556	2557	รวม
การระบุหัวข้อสำคัญใน วิธีดำเนินการวิจัย	ระบุนิยามเชิงปฏิบัติการ	12 (44.4)	30 (29.4)	4 (22.2)	46 (31.3)
	ระบุประชากร	5 (18.5)	30 (29.4)	7 (38.9)	42 (28.6)
	ระบุกลุ่มตัวอย่าง	26 (96.3)	97 (95.1)	17 (94.4)	140 (95.2)
	ระบุวิธีการหาคุณภาพ	7 (25.9)	62 (60.8)	15 (83.3)	84 (57.1)
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล*	บรรยาย	13 (48.1)	48 (47.1)	11 (61.1)	72 (49.0)
	สหสัมพันธ์อย่างง่าย	3 (11.1)	16 (15.7)	3 (16.7)	22 (15.0)
	การทดสอบความแตกต่าง	4 (14.8)	21 (20.6)	2 (11.1)	27 (18.4)
	t-test				
	ความแปรปรวนทางเดียว	2 (7.4)	7 (6.9)	0 (0.0)	9 (6.1)
	ความแปรปรวนหลายทาง	4 (14.8)	15 (14.7)	1 (5.6)	20 (13.6)
	ความแปรปรวนแบบพหุ	2 (7.4)	1 (1.0)	1 (1.0)	4 (2.7)
	ตัวแปร				
	การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ	5 (18.5)	16 (15.7)	0 (0.0)	21 (14.3)
	การวิเคราะห์แบบ	0 (0.0)	1 (1.0)	0 (0.0)	1 (0.7)
	คาโนนิคอล				
	การวิเคราะห์ปัจจัย	1 (3.7)	13 (12.7)	10 (55.6)	24 (16.3)
	การวิเคราะห์เส้นทาง	8 (29.6)	14 (13.7)	2 (11.1)	24 (16.3)
	การวิเคราะห์จำแนก	1 (3.7)	1 (1.0)	0 (0.0)	2 (1.4)
	การวิเคราะห์แบบจำลอง	1 (3.7)	23 (22.5)	2 (11.1)	26 (17.7)
	โครงสร้างเชิงเส้น				
	การวิเคราะห์เนื้อหา	4 (14.8)	36 (35.3)	7 (38.9)	47 (32.0)
	การวิเคราะห์ถ้อยความ	1 (3.7)	3 (2.9)	0 (0.0)	4 (2.7)

หมายเหตุ *ตอบได้มากกว่า 1 ตัวเลือก

ลักษณะด้านการวิจัย

ลักษณะด้านการวิจัย ประกอบด้วย แบบแผนการวิจัย จุดประสงค์ของการวิจัย การทบทวนเอกสาร กรอบแนวคิดการวิจัย ตัวแปรที่ศึกษา สมมติฐานการวิจัย นิยามเชิงปฏิบัติการ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การหาคุณภาพเครื่องมือ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าบทความวิจัยมากกว่าครึ่งเป็นแบบแผนการวิจัยเชิงปริมาณที่ไม่รวมการทดลอง (ร้อยละ 54.4) รองลงมาคือ การวิจัยเชิงปริมาณแบบทดลอง (ร้อยละ 14.3) และเชิงผสมวิธี (ร้อยละ 11.6) เมื่อพิจารณาจุดประสงค์ของการวิจัย พบว่าส่วนใหญ่มีจุดมุ่งหมายเพื่ออธิบายและสำรวจ (ร้อยละ 50.3) หาความสัมพันธ์ (ร้อยละ 46.9) และเปรียบเทียบ (ร้อยละ 34.7)

สำหรับการทบทวนเอกสาร การสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย การกำหนดสมมติฐานการวิจัย พบว่า บทความวิจัยเกินครึ่งเล็กน้อยที่ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ร้อยละ 51.7) มีการประยุกต์แนวคิดทฤษฎีเพื่อสร้างกรอบแนวคิดอย่างน้อย 1 แนวคิดทฤษฎี (ร้อยละ 39.5) เมื่อพิจารณาแนวคิดทฤษฎีที่นำมาประยุกต์เพื่อสร้าง

กรอบแนวคิดของการวิจัยส่วนใหญ่เป็นแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับวิถีวิทยาการวิจัย (ร้อยละ 32.8) รองลงมา คือ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ (ร้อยละ 24.1) แนวคิดการวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรมบุคคล (ร้อยละ 13.8) และแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมทำงานและองค์กร (ร้อยละ 13.8) ตามลำดับ ดังตาราง 3 เมื่อพิจารณาประเด็นที่ศึกษาหรือตัวแปรตาม พบว่า มีทั้งพฤติกรรมภายนอก พฤติกรรมภายใน ผลจากพฤติกรรม และกระบวนการ ดังตาราง 4 แต่ประเด็นที่มีผู้สนใจศึกษาในสัดส่วนสูงสุด คือ พฤติกรรมภายนอก เช่น พฤติกรรมสุขภาพ พฤติกรรมการทำงาน พฤติกรรมไม่พึงปรารถนา เป็นต้น (ร้อยละ 34.7) ส่วนการกำหนดสมมติฐานการวิจัยพบว่า เกือบครึ่งของบทความวิจัยไม่มีการระบุสมมติฐาน (ร้อยละ 48.3)

ในส่วนของการดำเนินการวิจัย พบว่าบทความวิจัยเพียงส่วนน้อยที่ระบุนิยามเชิงปฏิบัติการ (ร้อยละ 31.3) และระบุประชากร (ร้อยละ 28.6) ในขณะที่ส่วนใหญ่ระบุกลุ่มตัวอย่าง (ร้อยละ 95.2) และมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 57.1) ระบุวิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าเกือบครึ่ง (ร้อยละ 49.0) ใช้สถิติเชิงบรรยาย รองลงมาคือ การวิเคราะห์เนื้อหา (ร้อยละ 32.0) และการทดสอบความแตกต่างด้วยสถิติ t-test (ร้อยละ 18.4)

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของแนวคิดทฤษฎีที่นำมาสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดทฤษฎี		จำนวน	ร้อยละ
แนวคิดหลักการเกี่ยวกับวิถีวิทยาการวิจัย	กรณีศึกษา การวิจัยแบบฐานราก	19	32.8
	การสังเคราะห์งานวิจัย การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม		
	การประเมินผลด้วยโมเดล CIPP		
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้	การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	14	24.1
	การเรียนรู้ปัญญาทางสังคม		
	กระบวนการเรียนรู้ของ Kolb		
แนวคิดการวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรมบุคคล	รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม	8	13.8
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมทำงานและองค์กร	การเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร	8	13.8
	การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ		
	พฤติกรรมองค์กร		
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพลังใจและแรงจูงใจ	แรงจูงใจภายใน พลังจูงใจ	6	10.3
	การเสริมสร้างพลังอำนาจ		
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสุขภาพ	แบบจำลองความเชื่อด้านสุขภาพ	3	5.2
	แนวคิดการป้องกันตนเอง แนวคิด		
	แหล่งกำเนิดของสุขภาพ		

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของประเด็นที่ศึกษา

ประเด็น/ตัวแปรตาม	จำนวน	ร้อยละ
พฤติกรรมภายนอก	51	34.7
พฤติกรรมสุขภาพ	16	
พฤติกรรมการทำงาน	10	
พฤติกรรมไม่พึงปรารถนา (การติดเกม	8	
การดื่มแอลกอฮอล์ ลวนลามทางเพศ		
สูบบุหรี่)		
พฤติกรรมการสอน	5	
พฤติกรรมอาสา/การเอื้อสังคม	4	
พฤติกรรมด้านสิ่งแวดล้อม (การอนุรักษ์น้ำ	3	
การแยกขยะ)		
พฤติกรรมด้านการสื่อสาร	3	
พฤติกรรมทางการเมือง	2	
พฤติกรรมภายใน	26	17.7
ลักษณะมุ่งอนาคต การเห็นคุณค่าในตนเอง		
ความฉลาดทางอารมณ์ ความเครียด		
ความหยุนตัว ความเหนียวแน่น แรงจูงใจ		
เอกลักษณ์ของบุคคล ภาวะผู้นำ		
ผลจากพฤติกรรม	13	8.8
ประสิทธิภาพการทำงาน	7	
คุณภาพชีวิต	6	
กระบวนการ	7	4.7
การเรียนรู้	5	
การอบรมเลี้ยงดู/การถ่ายทอดทางสังคม	2	
อื่น ๆ	50	34.0

ส่วนที่ 3 ช่องว่างความรู้ของบทความวิจัยด้านพฤติกรรมศาสตร์

จากข้อค้นพบในส่วนที่ 2 เกี่ยวกับสถานะภาพของบทความวิจัยที่เผยแพร่ในวารสารพฤติกรรมศาสตร์ ทำให้เห็นช่องว่างของความรู้ที่สามารถหยิบยกเป็นข้อสังเกตเพื่อพัฒนาคุณภาพของวารสารพฤติกรรมศาสตร์ให้สอดคล้องกับเกณฑ์และมาตรฐานเชิงคุณภาพในการประเมินคุณภาพวารสารในฐานข้อมูล TCI ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 มิติ คือ มิติด้านผู้นิพนธ์บทความ และมิติด้านการวิจัย มีสาระสำคัญดังนี้

มิติด้านผู้นิพนธ์บทความ

ช่องว่างด้านสาขาของบทความที่ตีพิมพ์ พบว่า บทความวิจัยที่ตีพิมพ์ส่วนใหญ่เป็นบทความทางพฤติกรรมศาสตร์ (ร้อยละ 67.3) ซึ่งในความเป็นจริงเปิดรับบทความวิจัยในกลุ่มสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ที่เน้นการวิจัย

พฤติกรรมมนุษย์ในเชิงสหวิทยาการ บทความวิจัยที่มาจากสาขาในกลุ่มจิตวิทยา สังคมวิทยา มานุษยวิทยา รัฐศาสตร์ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมมนุษย์ แม้จะมีอยู่บ้าง แต่ยังมีจำนวนไม่มากนัก

ช่องว่างด้านหน่วยงานของผู้นิพนธ์บทความ พบว่า มีบทความวิจัยจากหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ค่อนข้างน้อย (ร้อยละ 32.7) ทั้ง ๆ ที่เกณฑ์เชิงคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพวารสารระบุว่าต้องมีบทความจากหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่หน่วยงานที่จัดทำวารสารมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 50 จึงจะได้คะแนน เท่ากับ 2 คะแนน

มิติด้านการวิจัย

ช่องว่างด้านการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า บทความวิจัยเกือบครึ่ง (ร้อยละ 48.3) ขาดการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สะท้อนให้เห็นว่า ผู้นิพนธ์บทความไม่ได้เชื่อมโยงหรือประยุกต์ใช้ประโยชน์ของการประมวลเอกสารเพื่อนำมากำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ หรือตั้งสมมติฐานการวิจัย แม้หลักเกณฑ์การตีพิมพ์วารสารจะไม่ได้กำหนดหัวข้อการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องแยกออกมาเป็นหัวข้อ เฉพาะ แต่สามารถเขียนรวมไว้ในความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาได้

ช่องว่างด้านการสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย พบว่า ยังมีบทความวิจัยส่วนหนึ่ง (ร้อยละ 32.0) ที่ไม่ได้ระบุ การประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีเพื่อสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย ไม่ว่าผู้วิจัยจะออกแบบงานวิจัยด้วยแบบแผน เชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ การระบุแนวคิดทฤษฎีหรือกรอบแนวคิดทฤษฎีถือเป็นฐานคิดสำคัญสำหรับการ กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย

ช่องว่างด้านการกำหนดสมมติฐานการวิจัย พบว่า มีบทความวิจัยเกือบครึ่ง (ร้อยละ 48.3) ไม่ได้ระบุ สมมติฐานการวิจัย ซึ่งสมมติฐานการวิจัยเป็นคำตอบที่ผู้วิจัยคาดการณ์ล่วงหน้าและต้องการทดสอบว่าเป็นจริง หรือไม่ การไม่ปรากฏสมมติฐานการวิจัยในงานวิจัยทำให้ผู้อ่านไม่สามารถทราบได้ว่าผู้วิจัยต้องการจะทดสอบเรื่อง อะไร แม้จะเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยก็สามารถกำหนดสมมติฐานชั่วคราวล่วงหน้าได้และปรับเปลี่ยนได้ใน ระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล

ช่องว่างด้านนियามเชิงปฏิบัติการ พบว่า มีบทความวิจัยเพียงร้อยละ 31.1 ที่ระบุนิยามเชิงปฏิบัติการ ของตัวแปร งานวิจัยใด ๆ ที่เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณต้องระบุนิยามเชิงปฏิบัติการให้ครบถ้วนทั้งตัวแปรตามและ ตัวแปรอิสระ โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ การให้ความหมายของตัวแปร การบอกวิธีการวัดตัวแปร และ การแปลความหมายของคะแนน

ช่องว่างด้านการกำหนดประชากร พบว่า มีบทความวิจัยเพียงร้อยละ 28.6 ที่กล่าวถึงประชากรที่ศึกษา ในขณะที่บทความวิจัยส่วนใหญ่มีการระบุกลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมด แม้ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจะเป็น ส่วนประกอบที่อยู่ในหัวข้อเดียวกัน แต่มีนัยเชิงหลักการแตกต่างกัน กล่าวคือ ประชากร (Population) ในการวิจัย คือ สมาชิกทั้งหมดของสิ่งที่ผู้วิจัยจะศึกษาไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ วัตถุ สิ่งของ พฤติกรรมหรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทั้ง ที่สามารถระบุจำนวนหรือไม่สามารถระบุจำนวนประชากรได้ ส่วนกลุ่มตัวอย่าง (Sample) หมายถึง สมาชิก บางส่วนของสิ่งที่นักวิจัยจะศึกษา ซึ่งเป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมด

ช่องว่างด้านวิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ พบว่า มีบทความวิจัยส่วนหนึ่ง (ร้อยละ 42.9) ที่ไม่ได้ระบุวิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ ซึ่งถือเป็นกระบวนการสำคัญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือก่อนนำไปใช้จริง

ส่วนที่ 4 ทิศทางของบทความวิจัยด้านพฤติกรรมศาสตร์

ในส่วนนี้เป็นการนำเสนอทิศทางหรือภาพอนาคตของบทความวิจัยด้านพฤติกรรมศาสตร์ที่ควรจะเป็น โดยพิจารณาจากสถานภาพของบทความวิจัยที่เป็นอยู่ (What is) ร่วมกับช่องว่างของบทความวิจัย (Gap of Knowledge) สู่ทิศทางที่ควรจะเป็น (What should be) ปรากฏดังตาราง 5

ตาราง 5 ทิศทางของบทความวิจัยด้านพฤติกรรมศาสตร์

มิติ	สถานภาพของบทความ	ช่องว่างของบทความ	ทิศทางของบทความ
ผู้นิพนธ์บทความ	ร้อยละ 67.3 เป็นสาขาพฤติกรรมศาสตร์	ยังขาดบทความจากสหวิทยาการร่วมของพฤติกรรมศาสตร์ เช่น จิตวิทยา สังคมวิทยา และมานุษยวิทยา รวมทั้งสาขาวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	บทความวิจัยที่ผู้นิพนธ์บทความมาจากศาสตร์ในกลุ่มสังคมศาสตร์อื่น ๆ ทั้งนี้สาขาวิชาที่สามารถนำมาบูรณาการนั้นกำหนดจากประเด็นการวิจัย โดยต้องมีประเด็นหรือ ตัวแปรทางจิตวิทยาร่วมกับสังคมวิทยา มานุษยวิทยา หรือสาขาวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมมนุษย์ ซึ่งผลจากการวิจัยจะทำให้เกิดองค์ความรู้ที่ข้ามพรมแดนสาขาวิชาเดียวเป็นศาสตร์แบบสหวิทยาการ (ดุซนู้ โยเหลา, 2559)
	ร้อยละ 32.7 เป็นบทความที่มาจากภายนอก มศว	ยังขาดบทความที่มาจากหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่หน่วยงานที่จัดทำวารสาร	บทความวิจัยที่มีผู้นิพนธ์บทความหลักหรือร่วมที่มาจากหลากหลายหน่วยงานโดยเฉพาะหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
การวิจัย	ร้อยละ 48.3 เป็นบทความที่ไม่ทบทวนเอกสารและงานวิจัย	ยังขาดการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	บทความวิจัยที่มีคุณภาพด้านการประมวลและทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้วยวิธีการเขียนเชิงสังเคราะห์ กล่าวคือ นำเสนอข้อมูลอย่างเป็นระบบที่สะท้อน 3 ประเด็น คือ อะไรที่รู้แล้ว (what is known) รู้ได้อย่างไร (how it is known) และอะไรที่ยังไม่รู้ (what

มิติ	สถานภาพของบทความ	ช่องว่างของบทความ	ทิศทางของบทความ
			is unknown) เพื่อแสดงให้เห็นช่องว่างของความรู้ที่ผ่านมา (Creswell, 2009)
	ร้อยละ 32.0 เป็นบทความที่ไม่ระบุการประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎี	ยังขาดการอธิบายเชื่อมโยงและประยุกต์แนวคิดทฤษฎีเพื่อสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย	บทความวิจัยที่ใช้กระบวนการค้นคว้าวิจัย (Research Paradigm) อธิบายสิ่งที่ศึกษา และมีฐานคิดเชิงหลักการเพื่อนำกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี (Theoretical Framework) สู่การกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) ซึ่งการสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยควรสะท้อนถึงวัตถุประสงค์การวิจัย เป้าหมายของกระบวนการค้นคว้าวิจัย แนวคิดทฤษฎี และบริบทของสิ่งที่ศึกษา (Rocco & Plakhotnik, 2009; Imenda, 2014)
	ร้อยละ 48.3 เป็นบทความที่ไม่ระบุสมมติฐาน	ยังขาดการตั้งสมมติฐานการวิจัยเพื่อทดสอบประเด็นที่จะศึกษา	บทความวิจัยที่สะท้อนการเชื่อมโยงแนวคิดเชิงทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสู่การกำหนดสมมติฐานได้อย่างสมเหตุสมผล ทั้งนี้การเขียนสมมติฐานในบทความวิจัยเชิงปริมาณต้องระบุทิศทางความสัมพันธ์ และมีหลักฐานงานวิจัยรองรับ (วรรณิ์ แกมเกตุ, 2555) ส่วนบทความวิจัยเชิงคุณภาพ ไม่จำเป็นต้องตั้งสมมติฐาน จึงไม่ปรากฏหัวข้อสมมติฐานในบทความ
	ร้อยละ 68.7 เป็นบทความที่ไม่ระบุนิยามเชิงปฏิบัติการ	ยังขาดนิยามเชิงปฏิบัติการที่ให้ความหมายของตัวแปร วิธีการวัด และการอธิบายความหมายของคะแนน	บทความวิจัยที่สังเคราะห์แนวคิดเชิงทฤษฎีเพื่อกำหนดเป็นนิยามเชิงปฏิบัติการ ซึ่งนิยามเชิงปฏิบัติการควรประกอบด้วยสาระสำคัญ 3 ส่วน คือ ความหมายของตัวแปร วิธีการวัดตัวแปร และการแปลคะแนนที่ได้

มิติ	สถานภาพของบทความ	ช่องว่างของบทความ	ทิศทางของบทความ
			จากการวัด (ดูเดือน พันธุนาวัน, 2551)
	ร้อยละ 71.4 เป็นบทความที่ไม่ระบุประชากร	ยังขาดการระบุถึงประชากรของการศึกษา	บทความวิจัยที่มีความถูกต้องในการออกแบบการวิจัย โดยให้ความสำคัญกับทุกองค์ประกอบของการดำเนินการวิจัย โดยเฉพาะการระบุถึงประชากรที่ศึกษา
	ร้อยละ 42.9 เป็นบทความที่ไม่ระบุวิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ	ยังขาดการอธิบายวิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ	บทความวิจัยที่แสดงการตรวจสอบและหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีความน่าเชื่อถือ (Reliability) และเที่ยงตรง (Validity)

อภิปรายผล

จากข้อค้นพบข้างต้น ผู้วิจัยมีข้อสังเกตเพื่อนำมาอภิปรายผลในเชิงวิชาการ 2 ประการ ดังนี้

1. ความหลากหลายของผู้นิพนธ์บทความทั้งในมิติของสาขาของผู้นิพนธ์บทความ และหน่วยงานต้นสังกัดของผู้นิพนธ์บทความ พบว่า ยังมีความหลากหลายค่อนข้างน้อย ข้อค้นพบในประเด็นนี้ใกล้เคียงกับผลการสังเคราะห์บทความในวารสาร International Journal of Behavioral Science ที่พบว่าผู้นิพนธ์บทความส่วนใหญ่มาจากประเทศไทย (Mohan, Peungposop, & Junprasert, 2016) ถึงแม้จะผ่านเกณฑ์รองเชิงปริมาณในการประเมินคุณภาพวารสารของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai-Journal Citation Index Centre) ที่กำหนดให้มีสัดส่วนของผู้นิพนธ์บทความจากหน่วยงานภายนอกและภายในมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน แต่เพื่อให้ได้คะแนนเต็ม 2 คะแนน วารสารจะต้องมีบทความที่ผู้นิพนธ์บทความมาจากหน่วยงานภายนอกมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 50 ของบทความทั้งหมด

2. ลักษณะด้านการวิจัย มีข้อสังเกตในประเด็นแบบแผนการวิจัย แนวคิดเชิงทฤษฎี การตั้งสมมติฐาน การนิยามเชิงปฏิบัติการ และการกำหนดประชากร ดังนี้

2.1 แบบแผนการวิจัย บทความวิจัยที่สังเคราะห์ส่วนใหญ่พบว่า มีแบบแผนการวิจัยเป็นเชิงปริมาณแบบเปรียบเทียบ และแบบสหสัมพันธ์ ในขณะที่การวิจัยเชิงปริมาณแบบทดลองยังค่อนข้างน้อย สำหรับวัตถุประสงค์ของการวิจัยมุ่งสำรวจและบรรยาย และค้นหาปัจจัยหรือตัวทำนาย ข้อค้นพบนี้สะท้อนให้เห็นว่าบทความวิจัยในวารสารพฤติกรรมศาสตร์ยังเป็นงานวิจัยประเภทการวิจัยพื้นฐาน (Basic Research) ที่แสวงหาความรู้ความจริงในทางทฤษฎีหรือเพื่อทดสอบทฤษฎี โดยมีได้มุ่งหวังที่จะใช้ประโยชน์โดยเฉพาะ แม้การวิจัยพื้นฐานจะเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องศึกษา แต่หากประเด็นการวิจัยนั้น ๆ เริ่มอึดตัวหรือมีผู้ศึกษากันซ้ำ ๆ จะทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่และต่อยอดการวิจัย ผลการวิจัยในประเด็นนี้สอดคล้องกับการศึกษาของอังฉรา สุขารมณ์ และอังศินันท์ อินทรกำแหง (2548) ที่สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับอึดตัวในประเทศไทยและพบว่างานวิจัยส่วนใหญ่เป็น

งานระดับปริญญาโทคิดเป็นร้อยละ 81.86 และออกแบบงานวิจัยเป็นแบบสหสัมพันธ์ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับความเครียดและการเผชิญความเครียดของคนไทย ของอังคินันท์ อินทรกำแหง (2551) ที่พบว่า งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยระดับปริญญาโท และมียึดดำเนินการวิจัยแบบสหสัมพันธ์ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยต่างประเทศของ Samantha et al. (2013) ที่สังเคราะห์บทความด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา กลุ่มตัวอย่างเป็นบทความวิจัยที่เผยแพร่ใน Health Communication และวารสารการสื่อสารด้านสุขภาพ (Journal of Health Communication) ระหว่างปี 2000-2009 จำนวน 776 เรื่อง พบว่าบทความวิจัยส่วนใหญ่เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ และเก็บข้อมูลด้วยการสำรวจ

2.2 แนวคิดเชิงทฤษฎี บทความวิจัยที่นำมาสังเคราะห์จำนวนหนึ่งพบว่า มีการประยุกต์แนวคิดทฤษฎีเพื่อสร้างกรอบแนวคิดอย่างน้อย 1 แนวคิดทฤษฎี ซึ่งลักษณะเด่นของการทบทวนแนวคิดทฤษฎีในงานวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ คือ การทบทวนแนวคิดทฤษฎีทั้งในมิติจิตวิทยาและมิติอื่น ๆ ในสาขาสังคมศาสตร์ร่วมกันเพื่อใช้อธิบาย ทำความเข้าใจ ทำนาย และพัฒนาพฤติกรรมของมนุษย์ (นริสรา พิงโพธิ์สภ, 2556) จุดมุ่งหมายหลักของการทบทวนแนวคิดทฤษฎีไม่ว่าจะเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณหรืองานวิจัยเชิงคุณภาพนั้นเปรียบเสมือนเข็มทิศนำทางช่วยผู้วิจัยให้สามารถกำหนดขอบเขตของการศึกษาด้านเนื้อหาว่าจะศึกษาประเด็นอะไรบ้าง (Creswell, 2009) ดังนั้นการระบุแนวคิดเชิงทฤษฎีสำหรับการสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยจึงเป็นเรื่องที่ผู้นิพนธ์บทความควรตระหนักและให้ความสำคัญ

2.3 การตั้งสมมติฐาน ข้อค้นพบในส่วนนี้ชี้ให้เห็นว่าบทความวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ขาดการตั้งสมมติฐานการวิจัย ทั้ง ๆ ที่สมมติฐานการวิจัยเป็นคำตอบที่ผู้วิจัยคาดหวังล่วงหน้าและต้องการทดสอบว่าเป็นจริงหรือไม่ การตั้งสมมติฐานที่ดีควรตั้งแบบมีทิศทาง (วรรณิ แกมเกตุ, 2555) กล่าวคือ เมื่อผู้วิจัยทบทวนเอกสารงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคู่ตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามที่ศึกษาแล้ว ก็พอจะเห็นทิศทางของคำตอบได้ว่าตัวแปรอิสระตัวใดบ้างมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามในทิศทางไหน (Direction) และมีปริมาณมากน้อยเพียงใด (Magnitude)

2.4 การนิยามเชิงปฏิบัติการ บทความวิจัยที่สังเคราะห์มากกว่าครึ่งไม่ระบุนิยามเชิงปฏิบัติการ โดยหลักการแล้วนิยามเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การให้ความหมายของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่อยู่ในกรอบแนวคิดของการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย การให้ความหมายของตัวแปร วิธีการวัดตัวแปร และความหมายของคะแนนที่ได้จากวิธีการวัด (ดุจเดือน พันธุมนาวิน, 2551) นิยามเชิงปฏิบัติการที่ได้มาตรฐานควรสร้างจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยต้องทบทวนแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรนั้นมาเป็นอย่างดี และสรุปออกมาให้ได้ว่าต้องการจะวัดอะไรบ้าง (นริสรา พิงโพธิ์สภ, 2556)

2.5 การกำหนดประชากร บทความวิจัยที่สังเคราะห์ส่วนใหญ่ไม่ระบุประชากรที่จะศึกษา ทำให้ไม่ทราบของกลุ่มตัวอย่างถูกสุ่มมาจากประชากรกลุ่มใดและมีจำนวนเท่าใด ซึ่งประชากรในการวิจัยถือเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ต้องระบุไว้ในหัวข้อการกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้วรรณิ แกมเกตุ (2555) ได้ให้ความหมายของประชากรในการวิจัยว่าเป็น สมาชิกทั้งหมดของสิ่งที่ผู้วิจัยจะศึกษาไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ วัตถุ สิ่งของ พฤติกรรมหรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทั้งที่สามารถระบุจำนวนหรือไม่สามารถระบุจำนวนประชากรได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติ

ข้อค้นพบจากการวิจัยในส่วนของการวัดความรู้และทิศทางของบทความวิจัยที่ควรจะเป็น นำมาสู่ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติในลักษณะจะอย่างไร ผู้วิจัยหวังว่าข้อเสนอแนะนี้จะช่วยเป็นแนวทางรักษาและยกระดับคุณภาพวารสารวิชาการของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ให้สอดคล้องกับเกณฑ์และมาตรฐานของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทยในฐานข้อมูล TCI ที่จะก้าวสู่ ACI ต่อไป

1. จากช่องว่างด้านผู้นิพนธ์บทความ มีข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติสำหรับกองบรรณาธิการ 2 ประการ คือ ประการแรก กองบรรณาธิการต้องกำหนดจุดมุ่งหมายและขอบเขต (Aim and Scope) ของวารสารให้ชัดเจน เช่น เกณฑ์การรับและการพิจารณาบทความ และสาขาวิชาที่จะรับตีพิมพ์ ทั้งนี้พฤติกรรมศาสตร์จัดอยู่ในหมวดสังคมศาสตร์ (Social Sciences) ในกลุ่มสังคมและพฤติกรรมศาสตร์ โดยมีสาขาวิชาย่อย ๆ ในกลุ่มนี้ประกอบด้วย มานุษยวิทยา ประชากรศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ภูมิศาสตร์ รัฐศาสตร์ จิตวิทยา สังคมวิทยา การศึกษาวัฒนธรรม ภูมิภาค (UNESCO Institute for Statistics, 2014) ดังนั้น กองบรรณาธิการสามารถระบุสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมศาสตร์ให้มีขอบเขตที่กว้างขึ้น และประการที่สอง กองบรรณาธิการต้องคำนึงถึงสัดส่วนความเป็นคนในและคนนอกในการตีพิมพ์วารสารในแต่ละฉบับให้มีจำนวนของผู้นิพนธ์บทความจากหน่วยงานภายนอกมากกว่าหรือเท่ากับจำนวนผู้นิพนธ์บทความจากหน่วยงานที่จัดทำวารสาร ทั้งนี้หากมีชื่อผู้แต่งร่วมที่มาจากหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่หน่วยงานเดียวกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ก็ถือว่าบทความนั้นมาจากหน่วยงานภายนอก

2. จากช่องว่างด้านการวิจัยในประเด็นการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีเพื่อสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย การกำหนดสมมติฐานการวิจัย การนิยามเชิงปฏิบัติการ การระบุประชากรและวิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ มีข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติสำหรับกองบรรณาธิการ และผู้นิพนธ์บทความ ดังนี้

2.1 ข้อเสนอแนะสำหรับกองบรรณาธิการ

กองบรรณาธิการควรพิจารณาประเด็นต่าง ๆ ที่เป็นช่องว่างด้านการวิจัยข้างต้น ร่วมกับส่วนประกอบอื่น ๆ ตามโครงสร้างการเขียนบทความวิจัย เพื่อนำมาสร้างเป็นเกณฑ์หรือรายการประเมินคุณภาพบทความวิจัยเพื่อใช้คัดกรองบทความเบื้องต้น

2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้นิพนธ์บทความ

ผู้นิพนธ์บทความที่สนใจจะตีพิมพ์บทความวิจัยในวารสารพฤติกรรมศาสตร์ ควรตระหนักและให้ความสำคัญกับการเตรียมต้นฉบับบทความทั้งเรื่องเนื้อหาสาระเชิงวิชาการและรูปแบบการจัดพิมพ์ กล่าวคือในส่วนของคุณภาพด้านวิชาการ ผู้นิพนธ์บทความสามารถใช้ผลการวิจัยในส่วนของการทิศทางบทความวิจัยที่ควรจะเป็นเพื่อปรับปรุงบทความวิจัยให้สมบูรณ์ (Walter, Eric, & Rebecca, 2010) นอกจากนี้ผู้นิพนธ์บทความควรคำนึงถึงประเด็นการสร้างงานวิจัย โดยพิจารณาทิศทางของงานวิจัยจากยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายด้านการวิจัย และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทั้งนี้เพื่อให้ปัญหาการวิจัยที่ศึกษามีคุณค่า ทันสมัย และสอดคล้องกับบริบทของประเทศ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ด้วยการสังเคราะห์เชิงเนื้อหาครั้งนี้ยังมีข้อจำกัดใน 3 ประเด็น คือ ประเด็นแรก ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของประเภทบทความเฉพาะบทความวิจัย ทำให้ยังไม่เห็นสถานภาพของบทความเชิงวิชาการและบทวิจารณ์ ดังนั้น การศึกษาในครั้งต่อไปอาจสังเคราะห์บทความทุกประเภท ประการที่สอง เนื้อหาที่สังเคราะห์ยังไม่ครอบคลุมถึงตัวแปรเชิงเหตุ และผลของการศึกษา ดังนั้น ผู้ที่สนใจในประเด็นเดียวกันนี้อาจสังเคราะห์เนื้อหาในส่วนของตัวเองออกเป็น ปัจจัยอิสระ โดยกำหนดกรอบการสังเคราะห์โดยใช้รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยมที่แบ่งตัวแปรเชิงเหตุออกเป็น ปัจจัยด้านสถานการณ์ ปัจจัยด้านจิตลักษณะ และปัจจัยจิตลักษณะตามสถานการณ์ เป็นต้น และประเด็นที่สาม การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการสังเคราะห์บทความของวารสารพฤติกรรมศาสตร์เท่านั้น ซึ่งยังไม่ครอบคลุมวารสารในกลุ่มสังคมศาสตร์ ดังนั้น การศึกษาในครั้งต่อไปอาจจะขยายฐานวารสารให้ครอบคลุมวารสารไทยในฐานข้อมูล TCI กลุ่มสังคมศาสตร์ โดยมีจุดประสงค์เพื่อเปรียบเทียบเนื้อหาของบทความจำแนกตามวารสาร

เอกสารอ้างอิง

- ดุจเดือน พันธมนานิน. (2551). *หลักและวิธีการประมวลเอกสารเพื่อความเป็นเลิศในการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ บริษัท เอ.ที. พรินต์ติ้ง จำกัด.
- ดุชนิ โยเหลา. (2559). การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์: ปัจจุบันและอนาคต. ใน ยุทธนา ไชยจุล (บรรณาธิการ), *พฤติกรรมศาสตร์: มุมมองในศาสตร์ที่แตกต่าง* (น.37-46). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดโรจนพรินต์ติ้ง.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). *การวิเคราะห์อภิมาน: Meta Analysis*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นริศรา พิงโพธิ์สม. (2556). สิ่งที่ต้องทำและสิ่งที่ไม่ควรทำในการพัฒนาเค้าโครงวิจัยสำหรับนักวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*, 19(1), 1-22.
- วรรณิ แกมเกตุ. (2555). *วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภากร จันทวานิช. (2531). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อังศินันท์ อินทรกำแหง. (2551). การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับความเครียดและการเผชิญความเครียดของคนไทย. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*, 14(1), 135-150.
- อัจฉรา สุขารมณ์ และอังศินันท์ อินทรกำแหง. (2548). การประมวลและสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับอีคิวในประเทศไทย. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*, 11(1), 1-18.

Creswell, J. W. (2009). *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches*. (8th edition). Los Angeles: SAGE.

Davies, K. (2012). Content analysis of research articles in information systems (LIS) Journals. *Library and information research*. 36(112), 16-28.

- Imenda, S. (2014). Is there a conceptual difference between theoretical and conceptual frameworks?. *J Soc Sci*, 38(2), 185-195.
- Mohan, K. P., Peungposop, N & Junprasert, J. (2016). State of the art behavioral science research: A review of the publications in the International Journal of Behavioral Science. *International Journal of Behavioral Science*, 11(1), 1-18.
- Rocco, T. S. & Plakhotnik, M.S. (2009). Literature reviews, conceptual frameworks, and theoretical frameworks: terms, functions, and distinctions. *Human Resource Development Review*, 8(1), 120-130.
- Samantha, N., Kristin, P., Jessica, R., & Kami, S. (2013). A 10-year content analysis of original research articles published in health communication and journal of health communication (2000-2009). *Journal of health communication: International perspectives*, 18(2), 223-240. DOI: 10.1080/10810730.2012.688253
- Tahamtan, I., Bagheri, Z., Janani, P., Majidi, S., Ghasemi, E., & Negarandeh, R. (2014). Content analysis of articles published in Iranian scientific nursing journals from 2009 through 2011. *Nurs Midwifery Stud*, 3(4), 1-6.
- UNESCO institute for statistics. (2014). *ISCED fields of education and training 2013 (ISCED-F2013)*. Quebec: UNESCO institute for statistics.
- Walter, B. Jr., Eric, D., & Rebecca, H. (2010). Content analysis of the journal of counseling psychology: Buboltz, Miller, and Williams (1999) 11 years later. *Journal of counseling psychology*, 57(3), 368-375. DOI: 10.1037/a0020028
- Walia, P. K. & Kaur, M. (2012). Content analysis of journal literature published from UK and USA. *Library philosophy and practice*. Retrieved from <http://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/833>

Translated Thai References (ส่วนที่แปลรายการอ้างอิงภาษาไทย)

- Bhanthumnavin, D. (2008). *Principles and methods to review literature for Behavioral science research*. (2nd Ed). Bangkok: A.T. Printing Co., Ltd.
- Chantavanich, S. (1988). *Qualitative research methods*. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Intarakamhang, U. (2008). Research synthesis concerning the stress and coping of Thai people. *Journal of Behavioral Science*, 14(1), 135-150.
- Kaemkate, W. (2012). *Research methodology in Behavioral sciences*. (3rd Ed). Bangkok: Chulalongkorn Printing House.
- Peungposop, N. (2013). Dos and don'ts of developing research proposal for researchers in

- Behavioral science. *Journal of Behavioral Science*, 19(1), 1-22.
- Sukharom, A. & Intarakamhang. (2005). Synthesis of research studies relating to emotional intelligence in Thailand. *Journal of Behavioral Science*, 11(1), 1-18.
- Viratchai, N. (1999). *Meta Analysis*. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Yoelao, D. (2016). Behavioral science research: current and the future. In Chaijukul, Y. (Ed.), *Behavioral sciences from diverse perspectives* (pp.37-46). Bangkok: Rajana Printing Co., Ltd.